

Ez beitez ixil-azi txoriak kantari,
iri emanik poza ekiñaz txintari;
auzo doan erreka, goitik zillar-ari,
bemaizu ere poza barne soiñulari.

Elurrak ere ez beitzu neguz auts adarrik,
ez eta oker-azi kukutza gaiñerik;
udaberriz txoriak beukate lekurik
beuren kabi berriak jartzeko goxorik.

Baita neretzat ere, oi baso maitea!
zaike tez aldioro kabitxo asea,
poza jarioz beti, zurmur emalea,
zertu dezadan bertan ene sail betea.

NEGUA.

*Udazkena eder zaigu? Bai, ta oso alan ere, neratako. Egur-
raldi epel gozoa geienik, aize zakarrak ere noizik bein bere
agerraldia egin oi digan arren; zugaitzak ostoz laruz zarakor
dauzkagu. Soroetako uztak bilduak ditugu, baita jan-igaliak
ere. Garo ta ota ta belar, beintzat azpigarritako ainbat bur-
bada etxeratu ditugu. Udazkenak, baiña, badu bere alderdi
tristea. Zer dala-ta? Ondoren negu beltzak «eup» egiten di-
gulako, Agure zar buru-soilla dugu, soiñeko traketses etxe
barruraino sartu naiez ibiltzen zaiguna.*

Deárlu: Xenpelar-en «Neska gazte bati...».

Larru soillean murrizik dago
otz eta kixkur negua,
zugaitz tantaia ez dute soiñik,
guztia dager oildua,

Eguzki aita ostoa artetik
gaur datorkigu auldua.
Gau illuna ere —eriotz itzal—
lar daukagu luzatua,

* * * *

Egiñen txarrak izan oi ditu
negu txumil arlotiak:
puzka ta puzka arkordin biziz
jazten dizkigu eriak (1),
eta sarritan ozpel ez obez
txit gorritzen belarriak,
baita noizik-bein surraren puntan
biribiltzen dindirriak.

Bizia lotan, ala illik dago?
Ez da iñon bizi zantzurik...
Ostoa artean ez da entzuten
txorien txorro-txiorik;
gure astoa ixillak datza,
zaldiak ez dago irrintzirik;
udan bezela orain ez dago
artzain mutillak santzorik.

Baserritarrok etsaia dugu
negu otzaren zartako:
iñoiz jaikika sartu oi digu
udaberrirantz ostiko,
ta artoak makur, gariak gorri
dizkigu laster jarriko.
Ardatz bakoitza bere egurrean
dabil guretzat obeto.

---

(1) Atzamar.

Errukarria udagoienez
izanik lei-ardurea,
mandioetan bildu ezpada
negu guztiko alea.
Negu etsaiak, maltzur, askoren
lepotik dagi parrea,
hetosko goibel eta praka zar
iñaurturik (2) otz luzca.

Urrikal ditut negu sasoia
udan lasaixe ízanentzat...
Lurra landuaz bizi garanok
ar dezagun au legetzat:
jan hear dugun ogi-sorburu
lana izanikan guretzat,
txiñurri antzo bera dugula
akulu baita saritzat.

Bizi nai dugu! Iñolaz ere,
eriotza da negua!
Biziak eta eriotzeak
gerra dahilte estua...
Guk ere bada ez dezagun, ez,
kolkoan sartu eskua:
lanari sendo guk jardunikan
ager daitela kukua,

Naiz-ta ifarra firi-firika
setati eta ziztriña,
etxe barruan —nere munduan
beti dut zeri ekiña;
bei, txerri ta ardi, baita besteak,
ausnarra dute berdiña:
azpia iñoiz ez bezate euki
pekorotz-txixez zikiña.

Nere andreak oilloak dizkit
arreta biziz jagoten,
janari bero, sukalde-zabor,
arto-alekin nastutzen.
Iñoiz ardoa nastu diela
ixillean naiz oartzen,
orla bai dute arraultz geiago
negu aldian erruntzen.

Aldian badut aldiko lana,
ez nadin iñoiz alperra.
Aletegiak beteak ditut,
bañia dute ikus bearra;
noizik noizera ustelik bada
begitu txoko bazterra:
auzokoa be ustela denak
usteldu oi du lasterra.

Udazkenean nuen ekarri
egur lodia etxera,
arte, aitz eta pago mukurra
narrastu nun aterpera;
orain, ordea, asti unetan
aizkoraz zeetzen dut bera,
ta negu luzez ere etzait palta
supazter egur-aukera.

Belar-tokiak oraintxe ditut
satsitu alik ondoen,
euri-elurrez satsaren muiña
arras zaie barneratzen;
txori simaurra ere bostetan
gaiñean diet zabaltzen.
Nolako zaintza alaxe digu
lurrak frutua ematen.

Urtarrilla da garai ederra
goitar illargi zangarrak
ilbera dula bere ibillian
madarí eta sagarrak,
aiotzez moztu ta garbitzeko
maatsaren aien alperrak:
kare-esnea erabiltzen da
zuri jartzeko adarrak.

Landa-esiak iñausi ditut
neurri berdiñez poliki,
jausi zaizkidan orma arriak
atundu baita ximenki,
ta bide-ertzeko erretan urak
botazi ditut artezki.
Etxe bazterrak txairo eukitzen
langille onak badaki.

Ortan ez nuke zabar izan nai,
bizkor ta erne baizikan,
negu naiz uda nere etxaldea
eukirik beti aukeran.
Kanta dezala, otzetik iges,
lertxun (3) saldoak goietan:
ni eten gabe arítuko naiz
nere neguko lanetan.

---

(3) Kurlu.